

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Laymann, Paul

Dilingæ, 1666

Capitulvm Vn. eod. Tit. in 6. Perpetuò.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62559](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62559)

si postulandus eligatur, irrita cenferi debet electio. Ita hinc: Idemque colligitur ex c. vn. hoc tit. in 6. vbi vniuersim sermo est de nō eligendo eo, qui postulari debet.

Corollarium. Si Canonici aliquem, qui de iure inhabilis est, seu dispensatione indiget, ad episcopatum, aliamue Prælaturam promoueri cupiant, nō debent in suffragijs, aut in libello Pontifici transmissio dicere, *Eligimus, aut elegimus; sed postulamus.*

NOTANDUM II. Episcopus veluti spiritali matrimonio copulatus est ecclesiæ suæ, prout etiam habetur in c. sicut vir 41. causa 7. q. 1. & c. 2. de transl. episcopi. In cuius signum anulum gerit, qui vinculum coniugij significare solet, ut colligitur ex cap. vit. iun. Gl. ver. annulos, de vita & honest. cleric. Quamobrem sicuti qui matrimonio carnali copulatus est, alteri puellæ spondere non potest, ita nec Episcopus ad aliam ecclesiam transire: consequenter, tanquam inhabilis, eligi non potest, postulari tamen, ut per legitimam Roman. Pontificis auctoritatem à vinculo ecclesiæ suæ liberetur, translatioque concedatur.

Verum secundum huius temporis consuetudinem, vnà cum postulatione, alia dispensatio impetrari interdum solet, ut videlicet plures Cathedralis ecclesias habere liceat, & in digniore seu ampliore residere.

2. Sermo autem est de Episcopo confirmato: At verò electus, tamen si electionem acceptauerit, ideòque veluti inchoatum matrimonium spirituale inter ipsum sit & ecclesiam, iuxta c. cum inter 21. de elect. & tradit. Gl. in cap. vn. ver. vera electio hoc tit. in 6. attamen electioni suæ, priusquam Roman. Pontificis confirmatio accessit, renunciare, & consequenter ad aliam ecclesiam eligi potest, iuxta cap. si electio 26. de elect. in 6.

Simili ratione qui episcopatu legitime renunciauit, eligi potest, cum vinculum prioris ecclesiæ solutum sit: ut Abb. hic notauit num. 7. & tradunt DD. in c. post translationem 11. de renunc.

Perpetuò.

PARAPHRASIS.

Bonifacius VIII. prohibet, ne eligentes aut postulantes Prælatum, talibus verborum formis, quas perniciofa curiositas adinuenit, utantur: *Eligo postulando, vel Postulo eligendo*: Item. *Eligo postulandum, Postulo eligendum*. Cum enim electio & postulatio disparata, & quodammodo aduersantia sint, sequitur, nec veram electionem ijs verbis significari. Sed & hæc verborum forma rejicitur, *Eligo in postulandum, aut, Postulo in eligendum*, cum rem imperfectam significant. Quod si vna ex talibus formis, electio vel postulatio facta fuerit, ipso iure irrita erit. Idemque constitutum esse vult de hac forma: *Eligo & postulo, prout melius de iure valere potest*, quia incertitudinem continet. Excipitur tamen si probabile dubium existat, num quispiam eligendus sit, necne: tum enim dicta formâ uti poterunt Electores, ita tamen, ut qui electus vel postulatus est, viam electionis vel postulationis (ne in incerto vagetur) tempore consensus (quem intra mensis post factam sibi præsentationem præbere debet c. quàm sit 6. de elect. in 6.) determinare teneatur, eaque determinatâ, ad alteram viam prosequendam conferre se non possit.

SUMMARIUM.

1. Electio & postulatio quodammodo sibi opponuntur. in quo?
2. Lex irritans aliquem actum, non irritatur ad præterita, si irritatio primitus per legem introducat.
3. Si existente dubio probabili, num aliquis eligendus, an postulandus sit. Electores eligant & postulent, prout melius de iure valere potest, electus determinare debet, num viam electionis aut postulationis

postulationis præsequi velit, & facta electione, consilium mutare non potest.

4. Non vitatur presentatio, si paronius dicat. *Eligo Titium clericum presentandum.*

5. Tutius est, ut forma scrutini, & alia requisita ad electionem canonicam, seruentur etiam in postulatione; necessarium tamen esse non videtur.

NOTANDVM I. Electio & postulatio inter se aduersantia, & quodammodo opposita sunt. Ita hic, & in c. vlt. eod. tit. in antiquis, iun. Gl. fin. vbi habetur, quod eligendus postulari non debet; nec postulandus eligi. Constat autem oppositio potissimum in eo, quod eligentes profitentur nullum defectum esse in electo, & ideo per electionem, procedente consensu eius, ius ipsi tribuendum. At verò postulantibus profitentur defectum in postulato; atque ideo non posse eum consentum absolutum, siue non relatum in Superioris dispensationem, præbere, c. innotuit 20. hoc tit. & videri potest Abb. in cit. c. vlt. n. 11. Quæ simili ratione, qui impediti sunt matrimonium contrahere v. g. consanguinei in tertio gradu, licet sponsalia absolute contrahere non possint, tamen sub conditione Pæpulis dispensationis, consentire, & spondere non prohibentur, prout docui lib. 5. mor. Th. tract. 10. p. 2. c. 7. n. 4.

2. NOTANDVM II. Lex irritans aliquem actum non trahitur ad præterita: si irritatio primitus per legem introducat. Hæc doctrina constat ex c. vlt. de Constit. & videri potest Suarez lib. 3. de legibus, c. 14. n. 11. vbi admonet, raram esse, ut lex de nouo irritans actus, extendatur etiam ad præteritos, qui validi fuerunt: Quare nec id præsumendum, nisi in lege satis expressum sit; dummodo actus per humanam potestatem rescindi possint.

Sumitur autem eadem doctrina ex isto cap. Tamen enim canon iste Bonifacij VIII. sit aliquo modo declaratorius iuris antiqui, prout hic DD. communiter tradunt, cum Gl. ver. de cætero, Nauarr. in c. si quando, except. 21. n. 5. de rescript. quatenus videl. declaratur, eas eligendi & postulandi formas,

minus conuenientes, atque perniciose curiositate inuentas fuisse; quia tamen antea non extabat lex ecclesiastica, per quam eæ formulæ clarè reprobarentur, atque ideo iuxta multorum Doctorum opinionem, & praxin, in ecclesiis olim vigeant, prout colligitur ex c. post translationem. ii. de renunc. Glossa fin. in c. vlt. hoc tit. in antiq. Ideo nequaquam existimandum, electiones ac postulationes iuxta aliquam harum formarum factas, irritas fuisse: Et potest hic regula tradici cum Gl. ver. de cætero, quam plerique sequuntur, nominatim Francus n. 4. Suarez in cit. c. 14. n. 5. Si actus sit irritus non ex natura rei, sed considerata lege positua, quæ tamen clara non est: & idcirco communi opinione, aut praxi, pro valido habeatur actus, tum propter probabilem ignoracionem, ipso iure succurri, & sustineri actum; propter multas, quæ alioquin sequi possent, difficultates.

QVAERIT hic Anton. de Butrio: Cùm in aliis causis cumulatio eorum, quæ oppositionem aliquam habent, admittatur cum clausula, prout melius de iure valere potest; Ex caus. in vltimis voluntatibus; Si dispositio non valet iure testamenti, valeat iure codicilli, l. 1. ff. de iure codicill. Et in eodem libello nullitas, & restitutio in integrum sub alternatione peti potest, iuxta c. constitutus 8. de in integrum restit. Similiterque sententiæ nullitas, aut iniustitia, prout colligitur ex l. si expressim 19. ff. de appellat. Cur Pontifex in casu electionis & postulationis, dictam cumulationem reiecit? Arbitror respondendum; Ex rei natura non posse certam rationem assignari, sed probabilem, & congruentem rationem, cur Bonifacius VIII. ita declarare, & decernere voluerit: Propterea quod potestas eligendi, & potestas postulandi sint iura quædam, siue beneficia proueniencia ab Ecclesia, & ideo summo eius Pastori Romano Pontifici plenariè subiecta; qui proinde formam, modumque eligendi, ac postulandi liberè præscribere potest, ita ut nisi forma ea obseruetur, esto de mente eligentium aut postulantium satis constet, actus corrumpere debeat.

3 NOTANDVM III. Si existente dubio probabili, num aliquis eligendus an postulatus sit, Electores eligant & postulent, prout melius de iure valere potest, electus determinare debet, num viam electionis, an postulationis prosequi velit: & facta electione, consilium mutare non potest. Ita hic Bonifac. VIII. Ratio dari debet, quia in eiusmodi negotiis expedit, & congruum est, vt consensus siue acceptatio feratur in rem certam, & non dubitatam. Simile quiddam habetur in c. vt quis duas 26. de elect. in 6. & in l. eum qui, § 1. ff. de acquir. vel omitt. hæred. vbi dicitur interprete Bartolo, non posse aliquem adire hæreditatem, si de viribus testamenti dubitet. Et bene admonet Francus hic n. 2. non raro accidere, vt, tamen si institutio actus in origine admittatur cum incertitudine, certificari tamen debeat in sui perfectione, & executione.

Pro confirmanda doctrina huius not. adduci potest reg. iuris 21. in 6. *Quod semel placuit, amplius displicere non potest.* Quæ tamen regula, vti ibid. Gl. Dynus, & alij tradunt, minimè vniuersalis est, sed in quibusdam locum habet, in quibusdam non habet, sicuti & ista regula: *Ex duobus impossibilibus vnum eligens variare deinde potest.* Et multùm ea res pendet ex iurium constitutione, cuius tamen plerumque ratio congruentiæ reddi potest. Exempli causa, qui ad Prælaturam electus semel consensus dedit, ante impetratam confirmationem resilire potest, & dissentire, prout colligitur ex c. 2. de translat. episc. in fine, iun. Gl. ver. perdurante, & tradit Gl. in cit. reg. 21. in 6. Quia per consensum nulli alterius acquisitum fuit, ideò que dissensus in nullius præiudicium, sed nec in damnum ecclesiæ cedere videtur. Item in contractibus, si promissus, aut venditus tibi fit equus v. g. quem ex tribus elegeris, & si vnum elegisti, potes tamen recedere ab optione, & alium præferre: si traditione nondum facta, res adhuc integra sit, nullùmque aliud damnum promissori, aut venditori eueniat, iuxta l. eum qui 138. §. cum purè, ff. de verb. oblig. Contrà verò, qui aduersario, coram Iudice suo, promissit, se in

iudicio cum ipso litigaturum, recedere non potest absque contumacia, cap. 1. de iudiciis, quia aduersario ius aliquod acquisitum censetur; ideò que locus est regulæ iuris ff. 76. *Nemo potest mutare consilium suum in alterius iniuriam.* Similiter in hæreditatis additione, vel repudiatione: posteaquam enim hæres institutus voluntatem suam adeundi, vel repudiandi declarauit, mutare deinde non potest: cum mutatio fieri non possit sine aliorum præiudicio: Nisi quòd ætate minoribus per restitutionem in integrum succurratur, l. si maior 4. C. de repud. hæreditate. Idem quoque in legatis accidit, prout habetur in l. 5. ff. de legatis 1. *Seruus electione legata, semel duntaxat optare possumus.* Et l. apud Aufidium 20. ff. optione & elect. legata, vbi & ratio adiungitur: *Quia si legatarius rem vnam ex ijs, quarum optio ipsi facta, eligat, mox eius dominus efficitur, ideò que electio executionem secum trahit.*

Restant circa materiam huius c. & vniuersim de postulatione, pauca quæstiones: PRIMÆ. Num vitietur præsentatio, si patronus dicat, *Eligo Titium clericum in præsentandum.* Respondetur negatiuè, cum Ioann. Andr. hic col. 1. Anton. n. 7. Franco n. 1. & aliis. Cum enim præsentatio diuersa sit ab electione & postulatione, neque eisdem iuris regulis definiatur, ideo quæ hic de electione, & postulatione dicta sunt, ad præsentationem transferri non possunt, argum. c. vlt. iun. Gl. ver. ex vi iuris patronatus, de iure patron. Si itaque constet de voluntate patroni præsentare volentis, ea verborum forma sufficiens censeri debet.

ALTERA. Quod in hoc c. dicitur de dubio probabili, num accipi duntaxat debeat de dubio facti, an verò etiam de iuris dubio? Priorem partem quæstionis tenet Gl. hic ver. probabiliter. Sed contrarium puto esse dicendum, cum Franco hic n. 6. Cum enim canò iste indistinctè loquatur, *nisi quando probabiliter dubitatur utrum quis sit eligendus, vel potius postulatus,* nostrum non est restringere ad dubium facti; cum nulla sit restringendi necessitas: quando quidem etiam *probabile dubium super iuris intellectu existens*

existentibus diuersis doctorum virorum opinionibus, ait Francus cit. loco, ex c. vt debitus § 9. de appellat. Idque in eundem finem allegat Ioan. Andr. in fine huius c.

5 TERTIA. Num in postulatione necessario obseruanda sit forma cap. quia propter 42. de elect. vt videl. præmittatur scrutinium, & alia requisita ad electionem canonicam; An verò sufficiat concordia postulantium, & publicatio postulati, saltem coram populo? Priorem quæstionis partem tenet Abb. in cit. c. quia propter, n. 9. q. 2. post Innoc. in c. in causis n. 1. de elect. Ratio dari potest: Quia electio & postulatio in iure æquiparantur, prout docui supra in cap. 1. hoc tit. not. 6. Posterioriorem verò partem amplexus est Cardin. Hostiens. in summa huius tit. §. Verum quod in postulatione, Fracus hic n. 3. Syl. ver. postulatio, quæst. 2. cum quibus dicendum; Licet tutius sit, propter prioris sententiæ probabilitatem, vt forma scrutinij, &c. obseruetur, tamen necessarium id non videri: Quod eo etiam argumento colligit Syluester: quia si in postulatione non minus, quàm

in electione, opus esset formare decretum, & alia agere, tunc postulantes resilire non possent à postulatione, antequam ea Superiori præsentata est, sicuti nec eligentes ab electione: Id tamen falsum esse, dixi in c. bonæ 4. hoc tit. not. 4. Ad rationem pro priore sententia allatam responderi debet: Electionem & postulationem non censerè æquiparatas in ijs, quæ ad essentialia earum discrimen pertinent, vel inde oriuntur: Tale autem hic cernere licet: siquidem per electionem legitimè factam ius electo, post eius consensum, acquisitum est; ita vt Superior ipsi confirmationem impartiri teneatur; Non item per postulationem, prout ex communi docui in c. 3. & c. vlt. hoc tit. in antiq. Ex quo sequi videtur, quòd, cum electio maioris efficacitæ sit, seu maioris potestatis actus, maior etiam ad eam solemnitatis forma requiratur: quemadmodum & ad testamentum, tanquam perfectius quid, maior solemnitas in iure requiritur, quàm ad codicillum, aliàmue vltimam voluntatem.

TITVLVS VI. DE ELECTIONE, ET ELECTI POTESTATE.

SUMMARIVM.

1. Electio tribus modis accipitur.
2. Propriè accepta est persona idonea ad ecclesie vacantis pastorem dignitatem canonica vocatio.
3. Electio ita accepta in quo differat à præsentatione.
4. In quo à collatione sine prouisione libera beneficij.
5. In quo à nominatione.

Post Prælatorum postulationem agitur hic de altero, eoque ordinario modo assumendi personas idoneas ad ecclesiasticam Prælaturam, videl. de electione. Electio cano-

nica, siue ecclesiastica tribus modis accipi solet: I. Latissimè, pro quacunque vocatione aut institutione clerici ad ecclesiasticum beneficium: quomodo legimus in c. cum ecclesia § 1. hoc tit. collationem canonicatus electionem appellari; cum potius creatio canonici vocanda sit. Sed & pro præsentatione clerici ad beneficium nomen electionis vsurpatum reperitur in c. querelam 24. hoc tit. & c. nosse 12. & seqq. d. 63. quibus in locis ius eligendi, id est, nominandi, postulandi, aut præsentandi populo tribuitur.

II. Lata acceptione beneficium electiuum appellatur omne illud, ad quod alicui ius tribuitur per suffragia, & subsequentem alterius confirmationem, iuxta c. dudum 22. hoc tit.

F f 2

vbi